Dziennik ustaw i rozporządzeń krajowych

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Rok 1876. Wydano i rozesłano dnia 15. Lutego 1876. **Część IV.**

Nr. 6.

Statut

krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie uchwalony przez Sejm krajowy dnia 25. Maja 1875.

Przeznaczenie i środki utrzymania.

§. 1.

Krajowy zakład dla obłąkanych na Kulparkowie jest zakładem samoistnym przeznaczonym do leczenia i utrzymywania chorych na umyśle.

§. 2.

Środków do utrzymania zakładu dostarczają:

a) dochody z własnego majątku i gospodarstwa;
b) zwroty kosztów leczenia i utrzymywania chorych na umyśle;
c) inne rozmaite dochody;
d) zasiłki z funduszu krajowego.

Nadzór i zarząd.

§. 3.

C. k. Rządowi służy policyjno-sanitarny nadzór nad zakładem.

§. 4.

Wydział krajowy jest naczelną władzą zarządzającą zakładem.

§. 5.

Bezpośredni zarząd zakładu w sprawach lekarskich, administracyjnych i gospodarskich, wykonuje odpowiedzialny dyrektor przy pomocy ustanowionych lekarzy, urzędników i sług. Dyrektor reprezentuje zakład na zewnątrz o ile go nie reprezentuje Wydział krajowy.

Stosunki służbowe.

§. 6.

Dyrektora, lekarzy, urzędników i służbę, dla której systemizowane są stałe posady, mianuje Wydział krajowy.

Dyrektorem może być mianowany tylko taki kandydat, przeciwko któremu c. k. Rząd się nie oświadczy.

Dyrektor i lekarze obowiązani są mieszkać w zakładzie.

§. 7.

Pielęgnowanie i obsługa chorych na umyśle mogą być poruczane stowarzyszeniom duchownym lub dobroczynnym za umową, której warunki potrzebują zatwierdzenia Sejmu.

Służbę, której posady nie są systemizowane, przyjmuje i oddala dyrektor, jeżeli Wydział krajowy nie postanowi inaczej.

§. 8.

Dyrektor, lekarze, rządca, oficyał, pisarz, nadzorca służby, nadzorczyni służby żeńskiej, woźny i odźwierny są urzędnikami i sługami zakładu.

Ustanowa służby krajowej, tudzież §§. 4., 8. i 9. uchwały Sejmu z dnia 3. Stycznia 1874 r. stosują się do nich, o ile niniejszy statut nie rozporządza inaczej.

§. 9.

Dyrektorowi i lekarzom wolno po za obrębem zakładu wykonywać praktykę lekarską tylko o tyle, o ile ich obowiązkowa służba w zakładzie przez to nie ucierpi.

Dyrektorowi i lekarzom nie wolno zakładać i utrzymywać prywatnych zakładów dla umysłowo chorych, lub przyjmować obowiązki lekarskie w podobnych zakładach.

§. 10.

Wydział krajowy określi osobnemi instrukcyami zakres działania dyrektora, lekarzy, urzędników i sług, ich wzajemne stosunki, tudzież ich szczegółowe czynności służbowe.

§. 11.

Etat posad i płac ustanawia Sejm krajowy.

Przyjmowanie chorych.

§. 12.

O ile lokalności zakładu dozwalają, winien być przyjętym do zakładu każdy chory na umyśle, a mianowicie:

a) z chorobą uleczalną;

b) z chorobą nieuleczalną, jeżeli chory zagraża publicznemu bezpieczeństwu lub obyczajności publicznej.

§. 13.

Od przyjęcia do zakładu są wykluczeni:

a) wszelkiego rodzaju kaleki umysłowe nieszkodliwe;

b) osoby dotknięte padaczką, bez choroby umysłowej.

Wydział krajowy może atoli wyjątkowo w wypadkach uwzględnienia godnych zezwolić na przyjęcie chorych objętych ustępem a) niniejszego §fu.

§. 14.

Chorych przyjmuje do zakładu dyrektor na żądanie stron interesowanych lub właściwej władzy bezpieczeństwa.

W celu uzyskania przyjęcia należy dyrektorowi przedłożyć następujące dokumenta:

1. Świadectwo władzy miejscowej z wymienieniem następujących danych: imienia i nazwiska chorego, wieku, wyznania, stanu, zatrudnienia, miejsca przynależności, miejsca ostatniego pobytu, stosunków rodzinnych, stosunków majątkowych chorego i jego rodziny w linii wstępnej i zstępnej

nazwiska i miejsca zamieszkania rodziców, opiekuna lub kuratora, a gdyby takowy nie był ustanowiony tej osoby, która ma zastępywać chorego w obec zakładu.

2. Historyę choroby przez lekarza sporządzoną według wzoru przepisanego

3. Oświadczenie c. k. lekarza powiatowego, względnie fizyka miasta Lwowa lub Krakowa, że osoba, która ma być oddaną do zakładu, kwalifikuje się do przyjęcia.

4. W wypadkach wspomnionych w §. 12. ustęp b) stosowne poświadczenie miejscowej władzy z wymienieniem faktów.

5. Co do płacących chorych pisemne zobowiązanie się tej osoby, która ma spłatę uiszczać, że koszta leczenia i utrzymywania według ustanowionej taksy miesięcznie z góry płacić będzie, i oświadczenie, że się poddaje rygorowi ustanowionemu w §. 21. na wypadek nieuiszczenia w terminie opłaty. Możność płacenia musi być na tym rewersie przez miejscową władzę zatwierdzoną.

§. 15.

Gdyby władze bezpieczeństwa były zmuszone w nagłych wypadkach oddać chorego do zakładu bez dokumentów wymienionych w §. 14., w takim razie powinny je dodatkowo dyrektorowi jak najspieszniej przedłożyć.

§. 16.

Zakład nie ponosi żadnych kosztów z powodu odstawienia chorych do zakładu.

Chorzy winni być oddani do zakładu według możności należycie odziani, zaś chorzy płacący muszą być nadto zaopatrzeni w potrzebną do zmiany odzież i bieliznę.

§. 17.

Każdy do zakładu przyjęty chory, ma być bez zwłoki do protokołu stanu chorych zapisany.

Protokół ten parafowany przez Wydział krajowy, ma być prowadzony w sposób przepisany §. 13. rozporządzenia Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 14. Maja 1874 r. Nr. 71 Dz. u. p.

Dyrektor zakładu winien w przeciągu 24 godzin o przyjęciu chorego donieść trybunałowi pierwszej instancyi, w którego obrębie zakład jest położony, oznajmiając zarazem daty wymienione w ustępach a) do h) protokołu stanu chorych i z żądaniem poświadczenia otrzymanego doniesienia.

Jeżeli chory podczas pobytu w zakładzie osiągnie 24 rok życia, lub jeżeli zajdą okoliczności, które pociągają za sobą zmianę w osobie prawnego zastępcy, winien dyrektor donieść o tem pomienionemu Sądowi z dokładnem podaniem stosunków osobistych chorego (§. 9. min. rozp. z dnia 14. Maja 1874 r. l. 71 Dz. u. p.)

§. 18.

Chorzy przez czas pobytu w zakładzie podlegają rozporządzeniom dyrektora, który odpowiedzialnym jest za zgodne z nauką i ludzkością obchodzenie się z niemi.

Dozór nad chorymi ma być w ten sposób wykonywany, ażeby ani sobie, ani innym osobom szkodę wyrządzić, ani też samowolnie wydalić się nie mogli.

Środki przymusowe przeciw chorym mogą być użyte tylko w razie ostatecznej potrzeby, a to tylko na zarządzenie lekarskie i przy zachowaniu wszelkich względów humanitarnych.

Rodzinie, opiekunowi i kuratorowi chorego wolno na ich własny koszt zażądać od dyrektora narady lekarskiej z lekarzami nienależącymi do zakładu. Dyrektor od tej narady uchylić się nie może.

§. 19.

Pod względem wygód w umieszczeniu, pielęgnowaniu i utrzymywaniu chorego urządzone będą trzy klasy. Odnośne przepisy wyda Wydział krajowy. Normę żywienia chorych według poszczególnionych klas ustanawia Wydział krajowy.

Chorym wolno za przyzwoleniem dyrektora i w granicach porządku domowego urządzać sobie własnym kosztem ulepszenia i wygody, a chorym pierwszej klasy wolno mieć na własny koszt własnego sługę.

§. 20.

Wysokość taksy dziennej dla wszystkich trzech klas ustanawia Wydział krajowy za porozumieniem się z c. k. Rządem krajowym stosownie do obowiązujących ustaw.

Taksy szpitalne muszą być jednakowe dla wszystkich chorych jednej i tej samej klasy bez względu na ich przynależność.

Oprócz taksy nie wolno pobierać od chorych żadnej innej należytości pod jakąbądź nazwą.

§. 21.

Chorzy mogą być przeniesieni z jednej klasy na drugą każdego czasu na żądanie rodziny, opiekuna lub kuratora, wszelako po wyrównaniu należytości.

Dyrektor jest obowiązany z urzędu przenosić chorych z wyższej na trzecią klasę, w razie gdyby przypadająca opłata w terminie z góry nie została uiszczoną.

§. 22.

W celach leczniczych utrzymuje zakład w miarę funduszów potrzebne urządzenia i środki dla umysłowego i fizycznego zatrudnienia, tudzież dla rozrywki chorych.

Za robotę otrzymują chorzy zapłatę według taryfy ustanowionej przez Wydział krajowy.

Zarobki chorych płacących mogą być użyte, za zezwoleniem lekarza, na ich osobiste potrzeby i na polepszenie ich bytu, a o ile na ten cel zużyte nie zostaną, będą na ich rzecz w kasie oszczędności lokowane, i przy wyjściu z zakładu prawnym zastępcom, zaś w razie śmierci sądowej władzy spadkowej wydane.

Zarobki chorych bezpłatnie leczonych przypadają w jednej trzeciej na fundusz zakładu, jedna trzecia może być użyta za zezwoleniem lekarza na osobiste potrzeby chorych, reszta zaś będzie na ich rzecz w kasie oszczędności lokowaną i przy wyjściu z zakładu ich prawnym zastępcom wydaną. W razie śmierci chorego w zakładzie przypada zakładowi tak kwota pozostała w kasie oszczędności, jakoteż kwota w kasie zakładowej.

§. 23.

Za przyzwoleniem lekarza ordynującego i dyrektora mogą się chorzy wydalać z zakładu dla rozrywki, wszelako pod należytym dozorem.

§. 24.

Wszyscy w służbie zakładu zostający, są obowiązani do zachowania tajemnicy o rodzinnych i innych stosunkach chorych. Na ustne lub pisemne zapytania winien udzielić dyrektor wiadomości o stanie zdrowia chorych, wszelako tylko rodzinie, opiekunom, kuratorom i władzom do tego upoważnionym.

Odwiedzanie chorych, tudzież prowadzenie pisemnej korespondencyi z niemi równie jak zwiedzanie zakładu jest zawisłem od zezwolenia dyrektora.

Wydalenie chorych.

§. 25.

Dyrektor jest obowiązany:

1. Zarządzić wydalenie z zakładu.

a) Chorych wyleczonych;

b) chorych nieuleczalnych, jeżeli nie zachodzi obawa narażenia przez to publicznego bezpieczeństwa, lub publicznej obyczajności.

2. Wydać każdego czasu chorego niewyleczalnego do rąk zgłaszającej się o to rodziny lub prawnego zastępcy.

§. 26.

O zamierzonem wydaleniu winien dyrektor, skoro ten zamiar poweźmie zawiadomić z oznaczeniem terminu wydalenia:

a) rodzinę lub prawnego zastępcę;

b) urząd tej gminy, do której chory jest przynależny;

c) władzę opiekuńczą lub kuratelarną, jeżeli chory pod taką władzą zostaje;

d) władzę bezpieczeństwa, jeżeli oddała chorego do zakładu ze względów policyjnych.

§. 27.

Wydalenie pełnoletnich wyleczonych nastąpi w oznaczonym terminie bez względu na to, czy się rodzina lub prawny zastępca zgłosili.

Jeżeli zawezwane przez dyrektora strony nie zgłoszą się o przeznaczonym przez niego termtnie po odbiór chorego, przysłuża dyrektorowi prawo zarządzić odesłanie takowego pod troskliwym nadzorem i to chorego płacącego na jego własny koszt lub na koszt rodziny, a chorego bezpłatnie leczonego, na koszt gminy, do której przynależy.

Na żądanie interesowanych (rodziny, opiekuna, kuratora lub gminy), mogą chorzy być odprowadzeni przez służbę zakładu, wszelako tylko za zwrotem kosztów.

§. 28.

Przy odebraniu chorego niewyleczonego (§. 25. 2.) winien odbierający złożyć do rąk dyrektora:

a) przyzwolenie władzy opiekuńczej lub kuratelarnej, jeżeli chory pod taką władzą zostaje;
b) przyzwolenie władzy bezpieczeństwa gminy, w której chory mieszkać ma, jeżeli stan zdrowia chorego zagraża publicznemu bezpieczeństwu lub publicznej obyczajności;
c) pisemne zobowiązanie się do dalszego pielęgnowania chorego.

§. 29.

W razie ucieczki chorego winien dyrektor niezwłocznie zarządzić potrzebne kroki w celu przytrzymania zbiegłego i odstawienia go napowrót do zakładu. W razie ucieczki, jak przy udzieleniu pozwolenia na czasowe oddalenie się chorego z zakładu, winien dyrektor w przeciągu 24 godzin zawiadomić o tem rodzinę lub prawnego zastępcę, a względnie także władzę opiekuńczą lub kuratelarną i właściwą władzę policyjną.

§. 30.

O każdym wypadku śmierci uwiadamia dyrektor opiekunów i kuratorów, tudzież właściwe sądy.

O dokonanem wydaleniu lub wydaniu i o śmierci chorego winien dyrektor zawiadomić c. k. Trybunał I. instancyi we Lwowie.

Postępowanie ze zmarłymi.

§. 31.

Zwłoki zmarłych w zakładzie podlegają obdukcyi, u płacących należy jednak zaniechać obdukcyi, jeżeli rodzina tego zażąda.

Dyrektor jest obowiązany zarządzić co należy w celu przeprowadzenia sanitarno-policyjnej lub sądowej obdukcyi zwłok w takich wypadkach śmierci, w których przepisy prawne tego wymagają.

§. 32.

Zwłoki zmarłych będą pogrzebane przez zarząd zakładu, stosownie do klasy, na której byli pielęgnowani, na koszt pozostałej po nich masy, lub osób obowiązanych w moc ustaw albo dobrowolnego przyrzeczenia do zwrotu kosztów leczenia.

Koszta pogrzebu, któreby dla braku funduszu nie mogły być zwrócone, ponosi fundusz zakładu.

Rodzinie zmarłego wolno żądać pogrzebu wyższej klasy, jeżeli złoży należytość za taki pogrzeb. Także wolno jej samej pogrzebać zwłoki własnym kosztem.

Postanowienia końcowe.

§. 33.

Wydział krajowy ogłasza corocznie sprawozdanie z ekonomicznej, administracyjnej i lekarskiej czynności zakładu.

§. 34.

Statut ten wchodzi w życie z dniem 1. Stycznia 1876 r.

Lwów dnia 26. Grudnia 1875.

Nr. 7.

Uchwała

Sejmu krajowego z dnia 25. Maja 1875 r. ustanawiająca etat posad i płac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

Etat posad i płac krajowego zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

I. Etat posad.

A) Zarząd i służba lekarska.

1. Dyrektor z stopniem doktora medycyny, posiadający wykształcenie teoretyczne i praktyczne w psychiatryi, pełni obowiązki naczelnego lekarza.

Przy obsadzaniu posady dyrektora wolno Wydziałowi krajowemu nie zważać na wiek §. 3. ustanowy służby krajowej wymagany.

2. Trzech lekarzy doktorów medycyny.

B) Służba duchowna.

Służbę duchowną urządza Wydział krajowy w miarę potrzeby za porozumieniem się z metropolitarnymi konsystorzami obrz. łac. i obrz. gr. kat., tudzież z przełożonymi innych wyznań.

C) Służba administracyjna.

1. Rządca 2. oficyał. 3. pisarz.

D) Służba niższa.

1. Nadzorca służby, 2. nadzorczyni służby żeńskiej, która ma być egzaminowaną akuszerką, 3. woźny, 4. odźwierny, 5. liczbę dozorców i dozorczyń chorych, również innej służby ustanawia Wydział krajowy.

II. Etat płac.

1. Dyrektor:
   a) płacy 2200 zł. w. a.;
   b) pomieszkanie z opałem;
   c) dodatku pięcioletniego po 300 zł. w. a.

2. Lekarze:
   a) płacy po 1000 zł. w. a.;
   b) pomieszkanie z opałem;
   c) wikt;
   d) dodatku pięcioletniego po 150 zł. w. a.

3. Służba duchowna:

   Wysokość wynagrodzenia i emolumenta dla duszstarowników wyznacza Wydział krajowy.

4. Rządca:
   a) płacy 1200 zł. w. a.;
   b) pomieszkanie z opałem;
   c) dodatku pięcioletniego po 200 zł. w. a.

5. Oficyał:
   a) płacy 700 zł. w. a.;
   b) pomieszkanie z opałem;
   c) wikt;
   d) dodatku pięcioletniego po 100 zł. w. a.

6. Pisarz:
   a) płacy 600 zł. w. a.;
   b) pomieszkanie z opałem;
   c) wikt;
   d) dodatku pięcioletniego po 80 zł. w. a.

7. Nadzorca służby:
   a) płacy 400 zł. w. a.;
   b) pomieszkanie z opałem;
   c) wikt;
   d) dodatku pięcioletniego po 50 zł. w. a.

8. Nadzorczyni służby żeńskiej:
   a) płacy 300 zł. w. a.;
   b) pomieszkanie z opałem;
   c) wikt;
   d) dodatku pięcioletniego po 40 zł. w. a.

9. Woźny.

a) płacy 150 zł. w. a.
b) pomieszkanie z opałem;
c) wikt;
d) na ubiór po 50 zł.;
e) dodatku pięcioletniego po 30 zł. w. a.

10. Odźwierny:

a) płacy 150 zł. w. a.;
b) pomieszkanie z opałem;
c) wikt;
d) na ubiór po 50 zł. w. a.;
e) dodatku pięcioletniego po 30 zł. w. a.

11. Wydział krajowy wyznacza wysokość płac i emolumenta dla innej służby zakładowej.

III.

Etat ten wchodzi w życie z dniem 1. Stycznia 1876 r.

Lwów dnia 26. Grudnia 1875.

Nr. 8.

Uchwała

Sejmu krajowego z dnia 25. Maja 1875 r. co do przyznania dodatku osobistego dyrektorowi, tudzież co do wliczenia czasu dotychczasowej służby lekarzom, urzędnikom i sługom zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie.

1. Sejm upoważnia Wydział krajowy przyznać dyrektorowi zakładu przy pierwszej nominacyi osobisty dodatek nieprzekraczający rocznie kwoty 800 zł. w. a. jeżeli zajdzie tego potrzeba, w celu uzyskania znakomitego specyalisty do objęcia tej posady.

2. Lekarzom, urzędnikom i sługom, mianowanym prowizorycznie w skutek uchwały z dnia 3. Października 1871 r. na posady, z któremi w moc statutu i etatu dla krajowego zakładu obłąkanych na Kulparkowie (uchwalonego dnia 25. Maja 1875 r.) połączone jest prawo do emerytury i kwinkweniów, ma być wliczony czas odbytej na tych posadach służby, jeżeli będą stale zamianowani.

Lwów dnia 26. Grudnia 1875.